GORE SRCA

VJERSKI TJEDNIK

GODINA VII. ZAGREB, 15. LIPNJA 1952. BROJ 21

»Misli Srca Njegova od kojena do kojena, da izbavi njihove duše od smrti i da ih nahrani u doba gladi« (Ps 32, 11, 10)

Iz Ulazni sv. Mise na blagdan presvetoga Srca Isusova.

POZIV LEVIJA

(MT 9,9; MARK 2,14; LUK 5,27)

Ljudi u Kafarnaumu i okolici nisu se nikako mogli dosta načuditi. To je čuđenje pobudio Isus iz Nazareta svojim govorima i čuđesima. Usto se još upravo sada dogodilo nešto nečuveno. Isus je nenadano ozdravio jednoga uzetoga, koji uopće nije mogao koračati. Ozdravljenik je sam nosio kući svoju nosiljku. To je bio čovjek, na koga su farizeji uzdignutim nosom pokazivali: »Evo grešnika, koga je Gospodin udario«. Isus mu je oprostio sve grijehe. O tom nema sumnje. To je Isus izričito rekao, A za to je imao i vlast. Jer, ako netko može nenadano ozdraviti nekoga od teške bolesti, onda je sigurno, da može i njegovu dušu ozdraviti. Tako su se razgovarali ljudi.

I do carinika Levija je doprla vijest o novom čudu. Levi nije bio nikakav svetac. Naprotiv! On je bio carinik. I time je rečeno sve. Carinik je naime iste vrijednosti kao javni grešnik. Zakon zapovijeda, da se daju prinosi Bogu i hramu. A izraelski carinici iznuđuju i svome rodu i svojim istovjercima poreze za strane, poganske vlastodršce. A to je sramota. A koliko toga teče i u njihove džepove. Zato su carinici više manje pokvarenjaci. Među takove je spadao i Levi. On je bio lakom za dobitkom. On je morao znati, da se primio nečasnog posla i zato je bio odbojan i prezira vrijedan pred svojim vjerskim istomišljenicima.

Dakle taj carinik Levi nije bio nikakav svetac. Ali je on imao u sebi poziv za sveca. On nije okorio u grijehu. Njegova je duša bila nemirna. A savjest mu je bila budna. On je u sebi nosio uvijek čežnju za dobrim. Otkada je vidio i čuo Isusa, izgubio je sav mir. A u njemu je prevladala čežnja za mirom. I ta je čežnja od jučer počivala na veseloj nadi. Ta Isus oprašta grijehe! Ljudi, koji su bili kod ozdravljenja hroma čovjeka, čuli su, da je On oprostio bolesniku svaku krivnju. Ne će li dakle Isus i njemu pomoći i osloboditi ga svake krivnje? Njegove su misli cijeli dan kod Mesije.

Spasitelj je blizu. Oko njega je narod. Ide uzduž jezera. I doskora se zaustavi na carinarnici. Ljudi podigoše oči. Nevjerojatno im je, da ovaj Isus ide u kuću carinikovu.

Isus se zaustavio na carinarnici i gleda duboko u oči Levijeve: »Tada pogleda Gospodin Levija«. Tako izvješćuju sva tri Evanđelista. To je bio pogled čist, pun dostojanstva i sile. To je bio pogled, koji je odstranio sve, što je nisko i nedostojno bilo u kojem kutu Levijeve duše, a uzdigao ono, što je dobro. To je bio pogled milosti, koji je privlačio i stvorio novoga čovjeka.

Prijateljski su poziv začule uši Levijeve: »Dođi, slijedi me!« Levi nije dugo krzmao. Novac i posao je za njega umro. Na stranu sa carinarničkom službom! Odsada on dušom i tijelom, srcem i osjećajem sluša Isusa. Veliku je dušu posjedovao Levi. To se mora priznati. Velik je bio u grijehu, no još veći u dobru.

Milost je Božja u prezrenom carniku Leviju otkrila veliku dušu! Kako li je zahvalan taj Levi! Radosna je srca pozvao Isusa na gozbu. Ali su kod toga morali biti i njegovi dosadašnji prijatelji i drugovi. Levi ih pozna dobro. Oni su surovi i vode zle razgovore. Ali u duši su dobroćudni kao djeca. Oni su daleko od novca. Oni se ne ustručavaju dobro činiti. Levi, ili kako hoćemo sada da ga zovemo Matej, je apostol i evanđelista, ima tihu nakanu, da svoje prijatelje i drugove predobije za Krista.

Zamalo se našli na gozbi kod carinika: Isus, Apostoli, carinici, i grešnici. Više ih ne prepoznaješ. Zajedno su s Isusom oni, koji su bili izbačeni iz židovskog naroda; oni, koji nisu pokazivali nikakva zanimanja za Božji zakon, oni, u kojima je zlo slavilo svoje slavlje. Njih je dakle počastio Isus. Sputao je u njima divljaštvo i slobodnim učinio dobro. Oni su se osjećali sretnima u blizini Čista Spasitelja. Obuzela ih je želja, da postanu dobri.

Vani na ulici stoje ljudi i gledaju, što se dogodilo. Zlovoljno su to promatrali farizeji. Uhvatili su nekoje Apostole i glasno ih pitaju: »Što je ovo? Zar vaš Učitelj jede s carinicima i grešnicima?«

Spasitelj to čuje. Zar se u Njemu ne podiže srdžba, kao ono kasnije, kad je rekao svoj »jao« nad zmijskim leglom! O ti farizeji! Oni bi morali znati, da je Spasitelj došao kao učitelj bolesnih duša. To su im govorili i Zakon i Proroci. Ti se ljudi diče i hvale svojim poznavanjem Sv. Pisma. Oni hoće da Spasitelju zabrane da ide grešnicima. Zašto? Jesu li oni doista pobožni? Oni mole i poste i žrtve doprinose. Sve je to lijepo i dobro. Ali ljubavi nemaju. Ni milosrđa nemaju. Takvi su bili pred stoljećima, kad su morali u progonstvo. Tada im je već doviknuo Prorok (Os. 6,6) u ime Božje: »Milosrđe hoću, a ne žrtve paljenice«.

Oni su ostali isti. Ništa nisu naučili. Neumorno su prinosili žrtve, ali njihovo je srce ostalo kameno. Smatrali su se pravednima, svetima. Kao da svi ljudi nisu grešnici, pa i oni. Spasitelj je poslan grešnicima, a ne pravednima. Zato je On tražio grešnike, da ih farizeji ne pokore i ne učvrste u zlu.

Teške riječi piše njima Gospodin u knjizi života: »Zdravi ne trebaju liječnika, nego bolesni. Idite i učite ovo: Ja hoću milosrđe, a ne žrtvu. Jer ja nisam došao da zovem pravednike, nego grešnike«.

Žrtva je lijepa, plemenita, velika i časna, ali je veće milosrđe. Budi dobar prema subraći! Samo oni, koji na zemlji milosrđe vrše, postići će milosrđe u kraljevstvu Mesijinu.

Razmišljanje prije sv. Pričesti

U gorskoj kapelici na planinskom visu
srce se moje rastvorilo ko bijeli mirisni
cvijet
u čežnji za Bogom i tiho je šaptalo:
Isuse moj, moj Bože, moj Kralju svet!

Dođi u moje srce malo, u mali dušu stan
i uzdigni je k sebi, Božanski Orle, uz
smion lijet.
U svježini bisernog jutra Tvoje Te dijete
moli:
Isuse moj, moj Bože, moj Kralju svet!

Okružiše me samrtne sjene u dolu nasti,
grijeha-
memio me je blistavim čarima varavom
ljubavi svijet

Tvoj lik mi jedini u duši sja, ja hrlila
sam k Tebi,
Isuse moj, moj Bože, moj Kralju svet!

Strmina planinska izmorila mi mlada uda,
ranio me je drač i britki kam, već mi-
šljah da ću mrijet,
Ipak mi ljubav davaše snagu i život da
k Tebi prispijeh
Isuse moj, moj Bože, moj Kralju svet!

Sa zlatne patene Hostijo bijela, spusti se
k meni
i sidi ko božanska rosa, oplemeni moga
srca cvijet,
Tu ću Te ljubit, Tebi se vječno klanjat,
Isuse moj, moj Bože, moj Kralju svet!

Zašto ima učenjaka bezvjeraca

Historička je činjenica, da ima vrlo mnogo učenjaka, i to baš onih pravih, onih ozbiljnih onih prokopnika koji su vjerovali u Boga. Ali je također istina, da imade i takvih, koji ne će da vjeruju. Odakle to?

To je odatle, što su takovi učenjaci možda vješti u svojoj struci, ali u drugim područjima, a naročito u filozofiji su vrlo slabi. Posve ispravno rekao je veliki misilac Pascal (Pensees 2.17): »Najveći dio zabluda potječe odatle, što se tko jednostrano drži jedne istine bez obzira na druge«. Baveći se naravnim izgube smisao za nadnaravno. Baveći se prirodom zaboravljaju posve filozofiju i znanost vjere. Dok su napredovali u svojoj struci, ostalo je njihovo vjersko znanje onakvo, kakvo je bilo u djetinjstvu. Što više s vremenom se zaboravilo i ono.

Neki stoje na krivom stanovištu da znanost prestaje ondje, gdje počima nadnaravno nadprirodno. Zašto? Može li znanost biti u protimbi sa zdravim ljudskim razumom? Zdrav ljudski razum poznaje t. zv. zakon uzročnosti. Što više, svu spoznaju gradi na tom zakonu. Sve mora ima imati svoj uzrok. Dakle i ovaj svijet i njegovo uređenje mora imati svoj uzrok. Posljednji uzrok svijeta mora biti svakako izvan svijeta. Posljednji uzrok prirode mora da bude izvan prirode. I tako nas sam zdrav ljudski razum dovodi do nadprirodnog, do nadnaravnoga. Neumoljivi zakon uzročnosti dovodi nas do spoznaje Boga.

FILIPINI spadaju među one katoličke zemlje, u kojima se osjeća velika nestašica svećenstva. Da bi se mladež uzdržala u poznavanju vjere, osnovano je u Filipinima Društvo svjetovnjaka-katekista. Ovo društvo ima svoje sjedište na katoličkom sveučilištu sv. Tome u Manili. Među ostalim u ovome društvu je organizirano i 1.000 studenata, koji poučavaju u katekizmu djecu pučkih škola.

U SJEDINJENIM DRŽAVAMA na temelju energičnog protesta nadbiskupa od Bostona msgr. Cushinga zatvorile su vlasti noćne lokale radi neudorednih programa. Svim tim lokalima oduzeta je ujedno i svaka daljnja dozvola rada. U isto vrijeme donio je bostonski senator William Cognan prijedlog zakona, po kojem bi se općenito zabranjivalo pod kaznom nastup na pozornici u neudorednim kostimima.

I NEVOLJE SU OD BOGA

U svim stvarima i pojavama života treba da vidimo volju Božju da joj se podložimo. Uzmimo običnu pojavu vrijeme. Kakvogod vrijeme nastalo treba da budemo uvjereni, da baš takvo vrijeme sada Bog želi. Zato vrućinu i zimu, kišu i tuču, buru oluju treba da mirno i dragovoljno primimo. Mjesto da budemo nestrpljivi i srditi, ako nam vrijeme ne pogoduje, treba da u takvim slučajevima pjevamo s tri mladića u ražarenoj peći: »Zima i vrućina, led i snijeg, munje i oblaci, neka slave Gospodina, neka Ga hvale i uzvisuju uvijeke«. Neživa priroda nesvijesno časti Boga time, kad se vlada po zakonima, koje je On stavio u nju, a mi treba da Ga svijesno radi svih tih zakona častimo. Često je vrijeme, koje nama ovaj čas nije prijatno, drugima dobro došlo. Ono mrsi naše račune, no pogoduje planovima naših bližnjih. Nemamo dakle šta da prigovaramo. U životu sv. Franje Saleškog čitamo lijep primjer: Svetac je posjetio jednom neki samostan svoga reda. Kasno na veče, kad je već sve spavalo, Kucao je, ali dugo nije nitko čuo, i on je morao da stoji pred vratima u ljutoj zimi i žestokoj snježnoj mećavi. Napokon su iznutra čuli kucanje, otvorili su i počeli su s mnogo ispričavati, što ga taj takova nevremena nijesu tako dugo pustili unutra. Svetac je samo reče: »Bila mi je najslađa utjeha kad sam pomislio, da dragi Bog šalje na mene gustu mećavu«.

Ovakvo podlaganje volji Božjoj Bogu se tako dopada, da On često daje u vremenitim stvarima svoj blagoslov. Neki pustinjaci iz prvih kršćanskih vremena pripovijedaju, da je jedan pobožni seljak radio polja jednako, kao i svi drugi seljaci, no polja su mu uvijek obilnije rodila nego drugima. Na pitanje susjeda odgovorio je: Ne čudite se bogatom rodu mojih polja: ja imam uvijek baš onakvo vrijeme, kakvo želim. Susjed se začudio tome i zamoli ga, da im to potanje objasni. To je tako, reče seljak: ja nikad ne želim drugo vrijeme, nego ono, koje Bog želi. I jer sve ono hoću, što se Njemu mili, to mi podjeljuje On bogatu žetvu.

Drugo, mi treba da u svim općim nedaćama, kugi, gladu, ratu, potresu, poplavi, gledamo volju Božju i pravdu Njegovu, i da Mu se u dubokoj poniznosti podvrgnemo. Ovakve opće nevolje mnogoga dovedu do temeljitog popravka, te čini pokoru i obraća se Bogu svim srcem svojim. Tako postaje zlo, koje nas stizava, prava milost i blagodat za nas, koju nam šalje neizmjerno milosrđe Božje.

Što se nas osobno tiče, valja da smo uvjereni i prožeti mišlju, da su nam sve vlasi na glavi izbrojene i da nijedna ne pada bez volje Božje. To znači, da nam se ni najmanja stvar ne događa, a da je Bog ne će ili ne dozvoljava. Zato se ne trebamo ni za vrijeme općih zala ništa bojati. Bog nas može u moru zala sačuvati netaknutima, kao što nas može staviti u najveću nevolju i onda, dok je sve oko nas mirno i sretno. Mi nemamo ništa drugo da činimo, nego jedino da na sebe zazivamo milost i milosrđe Boga svemogućega, a to ćemo najbolje i najsigurnije učiniti, ako svoju volju potpuno sjedinimo s voljom Njegovom. Zato budimo spremni primiti sve iz ruke Božje rado i veselo. Ovakvo raspoloženje osvaja Božje srce, te On odklanja od nas nevolje, ili ako nam ih te poslao, upisuje nam ih u veliku zaslugu za nebo. Povijest nam daje lijepi primjer za to. Atila, vođa Hunski, osvojio je već mnoge pokrajine i gradove u Francuskoj i poharao ih, i napokon došao do Trojea. Stanovnike grada uhvati strava. No sveti Lupus, biskup, nije očajavao. U čvrstom uvjerenju, da će ih Bog zaštititi obuče se u svećenički ornat i noseć križ pođe Atili sa svećenstvom ususret. Došavši pred njega zapita ga: Tko si ti? Atila odgovori: Bič Božji! Na to reče sveti biskup: Biču Božji, dobro nam došao!, i zapovjedi da se divljim osvajaču otvore gradska vrata. Kad su vrata bila otvorena, dogodilo se čudo: Bog, koji ravna srca ljudska po svojoj volji, ublaži i smekša divlje razbojnike tako, da su prošli kroz grad a da nisu počinili nikom ni najmanju štetu. Atila je bio uistinu bič Božji za tadanju Europu, no nije bio za one, koji su za takvim priznali i Bogu se u ruke predali.

NAVIKE

Kad ljudima nešto prigovaramo, često se zgovaraju: »To je moja navika, ja bez toga ne mogu biti.« Moja je navika, da ujutro uzmem za zajutrak baš ovo. Moja je navika, da ispušim toliko i toliko cigareta. Da se tako i tako potpisujem. Da idem svaki dan na šetnju u to i to vrijeme. Tako i tako sam navikao od mladosti. Tako sam navikao da govorim. Da se tako oblačim. To i to pijem. To i to jedem. Tako živim i t. d.«

Naš cijeli redovni život jednoga dana kao da je sastavljen od lanca navika.

Što je dakle navika? Obično se kaže: Navika nastaje čestim ponavljanjem stalnoga načina djelovanja ili se takvim ponavljanjem rada raspoloženje, da lako spretno činimo neki posao il obavljamo neki čin. Ali navika može biti i poslijedica teškoće i smetnje u našim sjetilima, tjelesnim organima i udovima, pa se podavamo zakonu tromosti i nepokretljivosti i tako postajemo skloni, da ponavljamo neke čine. I njihov m se posredovanjem i naš duh njima prilagođuje i podliže zakonu tromosti i nepokretljivosti. Navika može zahvatiti misli, riječi i djela, dapače i naše osjećaje i nazore. Navika je to jača i njezino djelovanje to uspješnije, dapače postaje i mehanicko što se češće ponavlja.

Moć navike je tako velika, da ona postaje druga narav. Ona zavlada sasvim čovjekom, ako se proti njoj ne bori i ne nadvladava je. Navike ovise također o nasljedstvu, o odgoju, o vanjskim okolnostima kao što su klima, okolica, stalež, imetak. One na tom temelju u nama rastu i stvaraju našu vanjsku pojavu i obilježje u cjelokupnom životnom djelovanju i nastupu. Drugim riječima, one čine naš individualitet. Po njima gotovo svaki čovjek ima više manje jaki zrčaj svoje narodnosti, svoje obitelji, svoga staleža, a usto i svoj lik, koji isključivo samo njemu pripada i po njemu se on poznaje. U ovom širem smislu imade svaki čovjek svoje navike.

No nad navike treba da se izdigne sloboda duše. Nikada ne smijemo dopustiti da navike tako s nama ovladaju, da smo izgubili upravu svoga životnoga broda, jer bi tada osujetili našu težnju za savršenstvom i za našim višim ciljem, koji stoji u tom, da postanemo Bogu sliči prema našem uzoru Isusu Kristu.

Zle navike su najveći neprijatelj čovjeku. One su kao molici i insekti (zarežnici), koji u najskrovitijim rupama stanuju i množe se i onda razaraju svoga stanodavca, ako se on odlučnom voljom ne usprotivi grijehu i milošću Božjom ne progoni neprijatelja.

Dobre su navike najbolji prijatelj čovjeka. One su stražari i podupirateljі njegovih krepost, jer prate pojedine njegove čine i olakšavaju ih. One mu stvaraju najbolji način života. Doprinose mu da bude umjeren, točan, štedljiv, da dobro iskorišćuje vrijeme i svoje prirodne sposobnost. One ga čine ljubaznim i dostojnim ljubavi, pažljivim, čednim i uslužnim. Dobre navike daju čovjekovoj vanjštini dobar i čvrsti lik, zaokružuju njegovu osobnost, a odstranjuju sve što je grubo i uglato.

Najveć broj naših navika nije ni dobar ni znao, nego ravnodušan za kreposni život. Tek ozbiljna čežnja za krepošću i savršenstvom oplemenjuje ih i čini lijepima i privlačivima. A takve onda daju našoj ličnosti izvjestan izražaj, koji se izvana pokazuje u cijelom našem držanju i kretanju. U protivnom slučaju navike mogu bit najveća zapreka da se odstrane izvjesne značajne pogreške, koje u sebi one krijju i jačaju.

Roditelji moraju osobitu brigu posvećivati tomu, da si djeca od najranije mladosti, prije nego stupe u život prisvoje bogatstvo dobrih navika, a istodobno da mudro guše u njima klice zlih navika. U tom i stoji srž (bit) cijelega uzgoja. Poslije pak u kasnjem životu sveukupna naša kršćanska čežnja za savršenstvom stoji u borbi proti zlim navikama, a u njegovanju dobrih. Zle navike nastaju ponajviše zbog zlih primjera. A isto tako se dobrim primjerom stiču, prisvajaju i učvršćuju dobre navike.

Naš najveći i najsavršeniji uzor i primjer jest Isus Krist. On je vršio u svom presvetom čovječanstvu sve potrebne i dobre životne navike. I nazao ih u neprekidnom redu divnih kreposnih čina. I tako nam je dao primjer i uzor potpune savršenosti. Taj primjer treba da slijedimo prema njemu uređujemo svoj život. Onda ćemo biti pravi kršćani i dostojni, da jednom budemo nagrađeni vječnom nebeskom slavom.

U INDIJI je povodom jedne promocije na državnom sveučilištu u Kalkuti guverner države Bihara tražio, da se na sveučilištu uvede vjerska nastava.

Zlatno doba čovječanstva

Prvi se čovjek probudio na život na svemoćni dah Boga Stvoritelja. Kakvu je ulogu i kakvu je sudbinu Bog na početku zamislio o čovjeku u svjetskom nacrtu.

Sve, što Bog čini, bogato je smislom, pa i ako nam se na prvi pogled čini čudnim. Neka nam kaže muž, kojemu je Bog dozvolio da duboko pogleda u njegove misli, zašto je žena stvorena od rebra muževljeva, naime učeni sv. Toma Akvinski. Bog je htio da svi ljudi bez izuzetka vuku svoje tjelesno podrijetlo od Adama i da tako Adam bude praotac cijeloga ljudskoga roda. Drugo, Bog nas je htio poučiti da muž i žena kao bračni drugovi imaju živjeti zajedno u takvoj slozi i vjernosti, kao da bi bili jedno tijelo i jedna duša. Treće: Bog nije Evu učinio iz bilo kojega sastavnoga dijela glave, nego iz rebra Adamova: žena ne smije gospodariti mužu, nego mu biti podložna, t. j. slušati ga u svemu, što je pravo i pošteno; ali je nije učinio ni iz noge Adamove: Adam ne smije s njom postupati kao s ropkinjom. Žena ne smije biti ni gospodarica ni službenica muža: ona mu ima biti životna drugarica, žena je druge vrijednosti nego muškarac, ali ne manje vrijedna. Dakako ona nije nikakav predmet obožavanja. K tome pridolazi i četvrti razlog, koji navodi sv. Augustin: kao što je Eva proizašla iz boka Adamova, dok je spavao, tako je imala i Crkva prosteći iz boka nebeskoga Adama Isusa Krista — kadno Mu je šiljak koplja između dvaju rebara prodro u Srce i otvorio ga.

Eva je iskusila Božju ljubav: bila slika i prilika Božja u istoj mjeri kao i Adam, primila je besmrtnu dušu kao i Adam; bila je Božje dijete po posvetnoj milosti kao i Adam. Kao što vrijedi o Adamu tako isto vrijedi i o Evi riječ Psalma, da je samo malo niža od Anđela. Povrh toga podijelio im je Bog s milošću posvetnom još posebne darove, kao dar za rođendan: bistrinu razuma, koja nadilazi narav, tako da su mogli baciti pogled u budućnost i u nadnarav, i njihov sud nije bio podložan mnogostrukim varkama i pometnjama, od kojih mi često trpimo. Zatim jakost volje, koja nije ništa znala za mnogostruke zapreke i smetnje, koje naše htijenje silom tjeraju na krive puteve; oni nisu ništa znali o rascjepu u duši, koji nas čini da kukamo: »Sad nam je u srcu kao u crkvi, a sad se u nama pjeni kao sok u lozi«. Pored svega toga Adam i Eva imali su uživati radosti raja, od kojih je bila najveća smjeti družiti se s Bogom kao što se dijete druži sa svojim ocem. Sv. Augustin opisuje u svom djelu »De civ taté Dei« (14, 26) život prvoga čovjeka oduševljenim riječima: »Bila je hrana spremna, da ne ogladni; piće, da ne ožedni; stablo života, da ga starost ne istroši. Nikakve slabosti nije bilo u njegovu tijelu niti je ona prouzrokovala njegovoj duši takovu težinu. Iznutra mu se nije trebalo bojati nikakve bolesti niti izvana boli. Dapače je njegovo tijelo cvjetalo najvišim zdravljem; u njegovoj je duši bio potpuni mir i veselje.... Tijelo i duša stajahu u najuredniјem skladu..... Živio je kao stvoren dobar od dobroga, jer se je u Bogu radovao«.

To je bilo zlatno doba roda ljudskoga. I to zlatno doba nije imalo nikada svršiti: ni za Adama ni za Evu ni za njihove potomke. Jer k darovima ljubeznoga Stvoritelja spadala je i besmrtnost (Mudr. 2, 23). Poslije života puna uživanja u raju zemaljskome imao je čovjek, a da ne kuša smrti, biti prenesen u nebeski raj. Tako je neizrecivo dobri Bog bio naumio s čovjekom.

Dva vjenčanja

Prva nevjesta bilježi: — Krasan dan sav u sjaju sunca i mirisa rascvalih grana. Voljela bih da je sumoran — ja nemam bijelog vijenca niti od cvijeća mirte ni jasmina. Ja ne mogu ovjenčati čelo svoje njim u cvijećem, trunom čistih vjerenica, jer sve, kada bih samo ja sama znala za mučnu tajnu moju, ne bih se, kiteci mogla narugati samoj sebi.

Bliži se čas moj, čas vjenčanja moga, ali ne i moje svečanosti radosti. Doći će vjerenik, i znam ne će se zadiviti jer breme je moga života otežalo i ispremiješalo crte moga lica, razvukло moje usne i osmijeh mi nije više čaroban smiješak djevičanske vjerenice.

Došao je vjerenik po vjerenicu svoju. U njegovu pogledu bljesnula je samilost i osmijeh kao da je bio sumoran, a kretnja, kojom mi je pružio ruku, da me povede pred oltar, kao da mi govori: eto moram, moram te uzet.

Kako to boli.

Ali ne, ne ću dalje bilježiti, ne ću obnavljati muke svoje jednog izgubljenog divnog dana i poremećene sreće mog života.

Druga nevjesta se sjeća: — Krasnog li sunčanog dana sve je mirisalo od cvijeća rascvalih jabuka. Srce mi ustreptalo od uzbuđenja i radosti, što je bliži čas moje svečanosti, moj vjenčanja.

Doći će skoro vjerenik moj, kako ću ga milije dočekat, neka bijeli vijenac od jasminova cvijeta prospe miris na moj veo i pomiješa se s radošću mojom.

Došao je vjerenik po vjerenicu svoju i s udivljenjem se zagledao u nju. — Kako si krasna, šaptao mi, ljiljane moj, sva ti duša miriše lijepotom Tvoje nevinosti.

Kada smo prilazili oltaru, tiho mi reče: »Hvala ti, da si mi sačuvala čar toga časa, radost tog prelijepog dana, u koji ću te kao nedirnuti snježno bijeli cvijet povesti, da mi lijepotom svoje duše uljepšavaš i usreć š moj život.

Ne, ja ne ću zaboraviti moje radosti s tih riječi i tog divnog dana moje svečanosti, mog vjenčanja.

Hvala i Tebi, dragi moj, za radost tu, za sreću nedirnutu, koju smo sačuvali za naš novi život«.

Ljubav prema Isusu

Isusov život na zemlji, Njegova nauka i žrtva su veliki poklon čovječanstvu, da nikada ne možemo uzvratiti ovakav dar svojim uzdarjem. Ali Spasitelj i ne traži od nas, što mi u svojoj neznatnosti ne možemo pokloniti. On, koji je Ljubav u svojoj neizmjernosti, želi samo, da svojom ljubavlju odgovorimo na Njegov poziv svijetu, dočekamo i primimo poslanstvo Istine, koje nam On donosi. Zato je kazao svojim učenicima: »Ako tko ljubi mene, držat će riječ moju i Otac moj ljubit će njega, i k njemu ćemo doći, i u njega ćemo se nastaniti«.

Ljubiti Isusa znači ljubiti sve ono, što nam je On ostavio kao zakon za naš život. Znači: ljubiti Njega i u svakome našemu bratu, u svakome sirotanu, pa štaviše, ne samo u prijatelju, već i u neprijatelju. Ovakva ljubav traži od nas, da se pomirimo s gorkim iskušenjima i s križevima, koji savijaju naša ramena. Ovakva ljubav traži našu vjernost Spasitelju i onda, kada ovakva vjernost donosi pregaranja i muku. Ukratko: potrebno je da upoznamo veliku cijenu mira i spasenja kroz boli i borbe sa samima sobom i sa svojim sklonostima. Potrebno je da znamo, kakvo je naše određenje u svijetu, koje nas vodi, od rođenja do smrti, golgotskom stazom k svijetlim vrhuncima uskrsnuća u vječnosti.

Sjećajmo se Isusovih riječi. Samo onda budemo li Njega slušali i slijedili, primit ćemo najviši blagoslov: svoje sjedinjenje s Njime zauvijek.

NASTRADALIM OD POPLAVE rijeke Po- u Italiji pružili su iz inozemstva najveću pomoć katolici. Oni su se odazvali pozivu sv. Oca. Tako su belgijski katolici poslali 60 vagona hrane i odjeće; francuska katolička organizacija »Secour catholique« odjeće; kardinal Innitzer iz Austrije poslao je 100.000 šilinga i donuju za primanje 800 djece na prenranu; američki katolici poslali su 100.000 tona odjeće i 200.000 pomoći u novcu; švicarski katolici 2 milijuna lira i t. d.

KUĆA IMA JEDNU POGREŠKU. Gerard, brat znamenitog Tome Kempenca, pisca »Nasljeduj Krista«, sagradio si je novu kuću, te je pozvao k sebi pobožnog Tomu, da je pogleda. Pošto ju je Toma razgledao, reče svome bratu: »Ova je kuća sasvim lijepa, ima ali samo jednu pogrešku«. Začuđen zapita brat: »Kakovu pogrešku ima kuća?« Toma mu odgovori: »Pogreška je u tome, što imade vrata.« Na to mu reče brat: »Vrata ne mogu biti pogreška.« Na to mu reče Toma: »Naravno, jer kroz ta vrata jednom će tebe izniјeti.« Ovo sjećanje na smrt spasonosno je djelovalo na brata. Od toga vremena bio je revan u dobrim djelima, da si osigura vječno blaženstvo.

Dragi kršćanine! Ne bi ni tebi škodilo, kada bi, kad uđeš ili izađeš iz svoje sobe ili stana, sebi govorio: »Kroz ova vrata mene će možda jednom mrtva iznijeti.« Na žalost, većina ljudi ne će ništa da znadu o takvim mislima. A baš su te pomisli vrlo korisne; jer sv. Pismo kaže: »Misli često na posljednje stvari i ne ćeš do vijeka sagriješiti« (Sir. 7, 40).

PODLISTAK

PRED SVETOHRANIŠTEM

Često sam prolazio pokraj jedne crkvice i nikada nisam smatrao zgodnim, da se malo navratim u nju. Svaki put sam osjećao u duši kao da me netko zove tihim, ali nježnim glasom:

— Dođi, odmori se!

No uvijek sam bio odviše zaposlen i uvijek mi se nekamo žurilo. Tako sam odbijao taj ljubezni, čudnovati poziv i ušutkivao blagi, tajnoviti glas. On se ipak ponovno i ponovno javljao u mojoj duši.

Jednog sam dana vraćajući se kući umoran i uvrijeđen od svog prijatelja opet prolazio ispred te crkvice. Ovaj put kao da je tajnoviti glas imao neku neobičnu privlačnu snagu:

— Dođi, odmori se!

Nisam se mogao oprijeti. Ušao sam u polutamnu, skromnu crkvicu i sjeo u jednu od posljednjih klupa. U prv čas ne vidjeh ništa, tek malo crveno svijetlo, što je neumorno titrajući sjalo pred glavnim oltarom. Ono je privuklo moju pažnju, te sam preko svog očitaja upravio pogled prema malim vratašcima svetohraništa. Znao sam, da se iza njih nalazi zlatni kalež s posvećenim Hostijama, ali nisam bio svijestan duboke tajne o prisutnosti Onoga, koji se u njima krije. Dolazio sam doduše svake nedjelje u Crkvu onako iz običaja, i sve je u crkvi za mene bilo svakidašnje i obično. Ništa privlačiva. Poznavao sam do sitnice sve oltare, slike i kipove, jer sam ih često promatrao procjenjujući njihovu umjetničku vrijednost. Dubije u njihovo značenje nisam zalazio. No ovaj puta kao da je progovorila mala svjetiljka vječnoga svijetla:

— Dan i noć tu bdijem na straži osamljena, sama. Rijetki prolaznici uđu, na čas kleknu u klupu, gnje ti sada sjedis, pomole se i izađu, a u crkvi opet zavlada tišina. Mjesto ljudskih srdaca ja polako izgaram pred ovim šatorom ljubavi, u kojem stanuje Srce probodeno zbog ljudskih grijeha. Umjesto riječi pokajanja i ljubavi, u ovu tinu polutamu s uličnom vrevom dopiru odjeci pogrda i psovki ojađenih duša. Ona ne čuju onaj blagi glas, koji već 19 stoljeca zove.

— Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti!

Nešto se pokrenulo u meni. Odjednom osjetih, da klečim — — —:

— On — — On je zatvoren ovdje! Sužanj neizmjerne ljubavi! Tu stanuje ono probodeno Srce, koje ljude beskrajno ljubi. To Srce je mene toliko puta tiho i nježno, ali uzalud zvalo — — — Oprosti mi, Sužnju ranjena Srca, što čamiš u tome tamnome stanu, iza ovih malih vratiju na oltaru — — —

Doskora je nestalo svakog timora i ko da je dio onoga svetoga mira zavladao i mojem dušom. Č tava crkvica kao da je promijenila svoje lice, a malo titravo svijetlo planulo je jačim plamenom — — —

Sutradan sam prijazno stisnuo prijatelju ruku, koji me je iznenađen čudno pogledao. Od tog sam se dana navraćao u crkvicu ali više nije govorilo vječno svijetlo, jer moja je duša imala toliko toga da rekne Sužnju tajnovite ljubavi na oltaru. Ona je konačno pronašla skrivenoga Boga — — —

*

Možda je i tvoje srce ranjeno nemirom, te besciljno lutaš uličnom vrevom tražeći mira? — Vjeruj mi, ne ćeš ga naći tamo, gdje ga tražiš, jer ljudske riječi su preslabe, a da bi nemirno srce mogle darovati trajnim mirom. Pođi u bilo koju, pa i najzabitniju crkvicu, gdje pred svetohraništem plamsa žižak vječnoga svijetla. Tamo ćeš naći Srce, koje je prepuno ljubavi i razumijevanja za sve ljudske patnje i nevolje. Tamo ćeš u svetoj tišini pred svetohraništem osjetiti onaj mir, što struji kroz duboku ranu iz Božanskog Srca skrivenoga Sužnja neizmjerne Ljubavi.

II. NEDJELJA PO DUHOVIMA

15. VI. 1952.

U današnjem sv. Evanđelju čitamo priču Isusovu (Luka 14, 16—24), kako je neki čovjek priredio veliku večeru i pozvao mnoge. Uzvanici su se skanjivali da dođu: jedan je kupio zaselak i mora da ga ogleda, drugi je kupio pet jarama volova, a treći se oženio, pa ne može doći. Domaćin se radi toga razjadio, te je poslao sluge, da pozovu s trgova i ulica siromahe i slabe i slijepe i hrome. A kad su svi ti došli, bilo je još mjesta. Tada gospodar odredi, da se prisile da dođu oni s puteva i između ograda, i tako se napuni kuća. Gospodar doda: Kažem Vam, da nijedan od onih, koji su bili pozvani, ne će okusiti večere moje.

1. Neki je čovjek priredio veliku večeru. To je velika euharistijska gozba, a velika je zato, što joj se stol prostire kroz sve krajeve svijeta, gdje ima kršćana, i što je prostrt već kroz skoro 20 vijekova. Hrana na taj stol dolazi s neba. »Ja sam kruh živi, koji siđoh s neba«. Domaćin i hrana je sam Gospodin Isus Krist, a uzvanici smo mi svi. Kako smo sretni, da smo pozvani ovakvom stolu, gdje nam žedne i gladne duše naše dobivaju snagu za vječni život. Mislim li ja često na tu sreću, na kojoj bi nam, kad bi mogli, i Anđeli zavidjeli?

2. Velika je večera i slava u nebu. Velika je zato, jer se u njoj uživa neizrecivo blaženstvo i jer će trajati uvijeke. Na toj se večeri već nalaze Anđeli i Sveci, a na nju su pozvani i svi ljudi, koji živu na zemlji, a među njima ja. Da li sam se odazvao velikom Domaćinu i da li se spremam, da dostojan budem stupiti među Anđele i Svece? Najbolje ću se pripraviti, ako već ovdje na zemlji pristupam često k stolu Gospodnjem, zalogu buduće slave. Nastojat ću, da provodim život dostojan Gospodina, da rado dođe k meni u sv. Pričesti i da me vodi preko uskrsnuća u život vječni.

3. I počnu se izgovarati. Tko su to bili? To su bili oni, koji su se okružili zemaljskim bogatstvom i bogatstvom kao trnjem i korovom, pa nisu imali vremena ni volje da misle na nebeske stvari. A ne znaju za onu: Teško bogatima... Lakše će deva proći kroz iglene uši... Blago siromašnima duhom.... Spadam li ja među takve? Jesam li povezao dušu svoju za bogatstvo, koje možda imam, ili ako ga nemam, hlepim li i letim za njim tako, te nemam vremena misliti na nebesku gozbu? Držat ću se odsad Gospodinove upute: Nemojte se previše brinuti, što ćete jesti i što ćete piti i u što ćete se odjenuti, jer Gospodin zna, da vam sve to treba. Iskat ću najprije kraljevstvo nebesko i pravdu njegovu, i vjerujem, da će mi se sve ono dodati.

4. Dovedite ovamo siromahe i slabe i slijepe i hrome. To su poganski narodi, koje Gospodin zove preko misionara na svoju gozbu u svoju Crkvu. Povijest dokazuje, kad su se u krilu Crkve dogodili odpadi, Gospodin je nadoknadio pristupom mnogih pogana u Crkvu. I danas svake godine pristupa u Crkvu i prima Kristovu vjeru na stotine hiljada novih ljudi po svemu svijetu, i tako se obnavlja kraljevstvo Kristovo. »Ni vrata paklena me će je nadvladati«.

Sv. MARGARETA

Rođena je g. 1046. u Ugarskoj. Tada su bila burna vremena. Njezin djed Edmund II. bio je engleski kralj. Kad je bio izdajnički ubijen, zavladao je zemljom danski kralj Kanut. On se htio riješiti Edmundovih sinova Edmunda i Eduarda i poslao ih svom rođaku švedskom kralju Olafu, da ih on dade smaknuti. Olaf je baš tada prigrlio kršćanstvo. Zato nije htio učiniti taj zločin nego je poslao djecu na dvor kralja sv. Stjepana u Ugarsku. Tu je Eduard oženio princesu Agatu i s njom imao troje djece: Kristinu, koja je postala redovnicom, Margaretu, buduću Sveticu i škotsku kraljicu, i Edgarda.

Kad je u Engleskoj zavladao kralj sv. Eduard III. Ispovijedalac, pozvao je on iz Ugarske Eduarda s obitelju. Eduard je umro u Londonu i sahranjen u crkvi sv. Pavla. Po smrti sv. Eduarda III. zavladao je Engleskom Vilim Osvojitelj. Eduardov sin Edgard pobjegao je sa svojom majkom Agatom i sa sestrama u Škotsku. Primio ih je škotski kralj Malkolm III. On je bio još mlad, kada je zloglasni Makbet ubio njegova oca kralja Dunkana sam se zakraljio. Malkolm je jedva pobjegao u Englesku kralju sv. Eduardu III. S njegovom pomoću Malkolm je svrgao Makbeta. I sada je sa zahvalnošću primio izbjeglice.

Malkolm III. uzeo je za ženu Margaretu i ona je bila g. 1070. okrunjena kao škotska kraljica. Na spomen vjenčanja sagradila je kraljica velebnu crkvu Presv. Trojstva. Kralj je bio plemenita srca, a pod utjecajem kraljičinim provodio je uzoran kršćanski život. U Škotskoj su bile osnovane mnoge biskupije i župe, dovedeni redovnici, procvala liturgija, obnovljen kršćanski život u narodu i u kleru.

Sv. Margareta je imala šest sinova i dvije kćeri. Od njih su David i Edit ili Matilda proglašeni svetima, a i svi drugi su se odlikovali svetošću. Sve je to bio plod majčina odgoja.

Među svim krepostima Svetičinim najviše je odsijevala neograničena ljubav prema siromasima. Svaki dan prije svoga ručka ona je sama posluživala devetero siročadi i 24 starca u svom dvoru. Katkad je tu bilo i do 300 siromaka. Kralj i kraljica davali su im milostinju klečeći, odajući tako svoje poštovanje prema Spasitelju, kojega su u živoj vjeri gledali u ovim siromasima. Kad je kraljica izašla iz svoje bogomolje, oprala je svaki dan noge sestorici siromaha i dala im milostinju. Često je posjećivala bolnice i njegovala bolesnike. Brinula se osobito za zarobljenike i za izbjeglice.

Pod konac života teško je oboljela na želucu. Ležala je šest mjeseci. Par dana prije njezine smrti izdajnički je poginuo njezin muž s najstarijim sinom u bitci. Kad je to Svetica čula, uzdahnula je: »Gospodine Isuse Kriste, koji si po volji Oca i uz sudjelovanje Duha Svetoga oživio svijet umirući za nj, oslobodi i mene!« To su joj bile zadnje riječi. Umrla je 16. studenoga 1093. Papa Inocent IV. proglasio ju je svetom, 12. lipnja 1250. Sveta Kraljica je zaštitnica Škotske. Zanimljivo je, da i u Hrvatskoj ima nekoliko vrlo starih župnih crkava u čast sv. Margarete, koje potječu vjerojatno iz vremena Svetičine kanonizacije. Tada je Hrvatska bila usko povezana s Ugarskom, gdje se Svetica rodila. Mrtvi ostaci kralja Malkolma i sv. Margarete bili su poslije preneseni u dvorac Eskorial u Španjolskoj. Svetičina knjiga Evanđelja čuva se i sada u biblioteci u Oksfordu. Crkva slavi njezin spomen na 10. lipnja, a u Škotskoj 16. studenoga.

Iz Poslanice američkih biskupa

Katolički Biskupi Sjedinjenih Američkih Država održali su od 14. do 19. studenoga 1951. svoju konferenciju u Washingtonu. S ove konferencije oni su uputili američkom narodu poslanicu, u kojoj se, između ostaloga, kaže:

»Uzbudljivo uspoređenje postoji između stanja naših dana i onog Rimskog Carstva prije 1.500 godina. Problemi Rimskog Carstva potpuno sliče onima, koje mi sada sa žalošću konstatiramo: s jedne strane barbarstvo a s druge strane moralna pokvarenost. Uspoređujući ove probleme nameće se pitanje: za koje su se stvari zanimali ljudi onog vremena? Sv. Augustin, koji je živio u ono doba, daje nam u jednom svome spisu odgovor: »Njih nije smetala moralna dekadencija Carstva. Sve ono, što su tražili, bilo je: sigurnost i prosperitet. Oni su govorili: Ono, što nas zanima, je to, da svaki od nas može uvećati svoje bogatstvo tako, da može uvijek više trošiti i da može lakše sebi podložiti one, koji su siromašni i slabi. Neka zakoni štite pravo svojine, a neka se ne brinu za ljudski moral... Neka bude raskošnih banketa, na kojima se može zabavljati, piti i orgijati, te neka »svatko može raspati svoje bogatstvo onako, kako mu se svidi i kako može. Buka plesa neka se svuda ori, a kazališta neka budu mjesta raskošnih zabava... Onaj čovjek, kojemu se sve ovo ne sviđa, neka se smatra društvenim neprijateljem.« — Nema li u svemu ovome nešto suvremenog? Nije li možda veliki dio našega društva zadojen ovakvim idejama; ne čine li ili ne govore stvari vrlo slične ovima mnogi u našem društvu? Trijezni građani sa zebnjom promatraju ovakvo ponašanje, svijesni, da uskoro može zazvoniti zvono svima nama i civilizaciji.

Naše mladiće smo slali s vojničkim ekspedicijama u daleke krajeve, da bi pravda i sloboda ostali živi na ovome svijetu; u isto vrijeme mi smo u domovini lišeni temelja pravde i korijena slobode. Ne će biti dobro, ako i dalje nastavimo ovim putem.

Pouke povijesti su očite onima, koji imaju otvorene oči. Rimsko se je carstvo srušilo u temeljima, a moralna pokvarenost je bila glavni uzrok njegove propasti i njegova nestanka. Ista sudbina čeka i nas, ako se ne probudimo pred opasnošću, koja nam prijeti iz nutrine samih naših kuća. Vlast nad materijalnim dobrima ne će nam ništa pomoći, ako izgubimo vlast nad samima sobom.

Vlast nad samima sobom je prvotni temelj morala. Prirodna funkcija morala je uređenje našega života u odnosu prema drugim bićima tako, da možemo postići našu pravu svrhu. Dakle, temeljno pitanje, s kojim se moramo uhvatiti u koštac, je isključivo pitanje morala.

Moralnost sadrži ispravno i pomno postavljanje triju odnosa: odnosa čovjeka prema Bogu, odnosa čovjeka prema samom sebi i odnosa čovjeka prema svome bližnjemu. Ovi su odnosi tako tijesno među sobom povezani, da povreda jednog znači ujedno povredu cjelokupnog moralnog reda.

Po svojoj naravi čovjek je stvorenje podložno svome Stvoritelju, pred kojim odgovara za svoja djela. Prisvajajući prerogative Stvoritelja, utvrđujući svoj način ponašanja i postavljajući sebe za mjeru svih stvari, čovjek, radi svojih egoističnih ciljeva traži, da bude nešto drugo. Ova ohola ludost sama po sebi unosi nesklad u čovječji život i duboko utječu na čitav moralni red. Podložnost varljivosti i pogreškama je prije nego savršenstvo karakteristika čovjeka, jer čovjek ne posjeduje u sebi moć savršenstva. Jedino u svojstvima Božjim čovjek može naći i savršenstvo.

Volja Božja je radi toga mjera svih stvari. Prema volji Božjoj treba mjeriti sva ljudska djela. Ono, što se slaže s voljom Božjom, to će biti pravo, a ono, što joj se protivi, pogrešno. Ovo je važno pravilo kontrole moralnog reda. Dok čovjek ne prizna ovo pravilo i ne živi po njemu, ne može postići onaj prosperitet života, koji mu je Bog odredio.

Prva u redu važnosti je istina o postojanju osobnog, sveznajućeg i svemogućeg Boga, vječnog izvora, od kojega sve stvari dobivaju svoj bitak. Zatim dolazi istina o duhovnoj i besmrtnoj naravi ljudske duše, istina o slobodi, odgovornosti i dužnosti čovjeka, da poštuje i da se pokorava Bogu i sve ostale istine koje nazivamo vjerom.

Iz ove istine, da je čovjek kao stvor Božji razuman, slobodan i odgovoran, određen za vječni život, izvire dostojanstvo čovječje osobe i bitna jednakost među ljudima.

Proučavajući dalje čovjekovu narav dolazimo do obitelji, kao temeljne jedinice ljudskog društva, utemeljene na trajnom i isključivom sjedinjenju muža i žene u ženidbi. Bitni karakter ženidbe nije samo pravo roditelja na rađanje djece, već također njihovo prvotno pravo i dužnost, da djeca odrastu i pravilno ih odgoje.

Kako niti pojedinac niti obitelj nisu sasvim nezavisni i ne mogu sami sebi priskrbiti sve ono, što im treba, pojavljuje se potreba za organizacijom građanskog društva i kao posljedica toga međusobna odgovornost pojedinca i obitelji s jedne i državnih vlada s druge strane.

Ovo su temeljni elementi prirodnog zakona, zakona koji se temelji na ljudskoj naravi, zakona, koji može ljudski um sam otkriti, a koji zakon uređuje odnose čovjeka s Bogom, sa samim sobom i s ostalim Božjim stvorenjima. Načela apsolutnog, stalnog i nepromjenljivog prirodnog prava primjenjivana su na sve promjenljive okolnosti i prilike, u kojima se čovjek nalazi.«

100 GODIŠNJICA PETRA LIBERMANA. Dne 2. veljače navršilo je 100 godina smrti Petra Libermana. On je kao Židov prešao na katoličku vjeru i osnovao družbu Srca Marijina za spasenje Crnaca. Slovio je kao apostol crne rase. Njegova družba se godine 1848. sjedinila s družbom Sv. Duha.

ZAVJETNE SVIJEĆE NA TRSATU

Među drugim mnogobrojnim zavjetnim darovima u svetištu Majke Božje Trsatske upadaju u oči 2 ogromne voštane svijeće u uglovima kapele pred čudotvornom Gospinom slikom. Gledalac se i nehotice pita, tko je te svijeće poklonio i kako su one tamo došle. Ako bolje pogleda, opazit će na njima ceduljice, na kojima piše, da su to zavjetni darovi dvaju kliških uskočkih junaka: Petra Kružića i Mije Parišević a.

O jednoj od njih, t.j. onoj, koju je poklonio Mijo Parišević, pisao je g. 1731. naš zemljak iz Rijeke O. Slavko Pasconi u svojoj povijesti svetišta Majke Božje Trsatske, a g. 1913. Austrijanac Alfred Hoppe u knjizi o hodočasničkim mjestima Majke Božje u Austriji. O njoj je i Dr Rudolf Horvat objelodanio novelu: Uskočka svijeća, »Novosti« 1929. br. 1.

Ta je svijeća nastala ovako. G. 1527. kad su Turci opsjedali Klis, pojavio se pred tvrđavom neki Turčin, zvan Bakota, čovjek ogromnog stasa i neobične jakosti. On je, kao ono Golijat Hebrejce, pozivao naše vojnike, da jedan od njih izađe iz tvrđave k njemu na megdan. Videći tu grdosiju, nitko se nije usudio odazvati se i upustiti s njim u borbu. Da kršćanski junaci ne budu sramoćeni, odazva se mladi Mijo Parišević, uzdajući se, poput Davida, više u pomoć Božju, nego u svoju snagu. No prije nego se upusti u borbu, učini zavjet Majci Božjoj Trsatskoj.

Obeća, ako mu pomogne svladati Turčina Bakotu, da će Joj pokloniti voštanu svijeću toliku, kolik je on sam. Nakon toga pošao je u borbu i svladao Turčina, odsjekavši mu glavu.

Dr Horvat pripovijeda dalje, da je uskočki vojvoda Juraj Hreljanović, veseo radi ove neočekivane pobjede, mladom Miji dao svoju kćer Jelku za ženu. Onoga dana, t.j. u nedjelju prije Adventa g. 1527., kad je Mijo prikazivao Majci Božjoj Trsatskoj, na ruke upravitelja svetišta i starešine samostana, obećanu svijeću, upravitelj svetišta i starešina samostana obavio je svečano vjenčanje Mije i Jelke, u prisutnosti Jelkina oca, uskočkog vojvode Jurja Hreljanovića i mnogih drugih hrabrih uskočkih vitezova. Tom prigodom ukrašena je prvi put ta zavjetna svijeća.

Drugu svijeću, prvoj jednaku, poklonio je drugi kliški junak, kapetan Senja i Klisa, gospodar Lupoglava u Istri, slavni Petar Kružić. On je to učinio s istom svrhom, radi koje je gradio stepenice do Njezina svetišta, naime da zahvali Majci Božjoj Trsatskoj, što mu je mnogo puta bila u pomoći, osobito u borbi protiv Turaka.

Ove svijeće palile su se samo kod svečanih zgoda do g. 1629. Te godine, 3. ožujka, u noći buknuo je u samostanu požar, koji je, uslijed jake bure, kroz dva sata uništio sav samostan i s njim znamenitu knjižnicu i još znamenitiji arhiv. Tom prigodom, osim drugih dragocjenih isprava, propale su i tzv. »Medvjedgradske uspomene« s povijesnim ispravama o istrazi gledom na prijenos Nazaretske kućice na Trsat. Sve je to propalo, ali crkva, sakristija i kapela, gdje se nalazi čudotvorna Gospina slika, odnosno gdje je stala Nazaretska kućica, ostale su netaknute, iako su neposredno uz samostan.

SV. POTVRDA U ZAGBERAČKOJ KATEDRALI

Na Duhove i Duhovski ponedjeljak dijelili su sakramenat sv. Potvrde u Zagrebačkoj katedrali dne 1. i 2. lipnja ove godine preuzvišena gg.: msgr dr Josip Ujčić beogradski nadbiskup, dr Josip Lah, pomoćni biskup zagrebački, msgr Franjo Bäuerlein, pomoćni biskup đakovački i msgr Josip Pavliš ć, pomoćni biskup senjski. Prvi dan je bilo potvrđeno 5160 vjernika, a drugi dan 1290, u svemu dakle 6450, to znači 1000 vjernika više nego li prošle godine.

***

DUHOVSKO PROŠTENJE NA MARIJA BISTRICI

na 29., 30., 31. svibnja i 1. i 2 lipnja proteklo je u najljepšem redu. Hodočasnika je bilo oko 7.000. Bilo je nešto manje, nego li prošle godine, jer je bilo prilično hladno vrijeme nared u Podravini, čije je to u glavnom proštenje, ponovno je ovih dana slijao neke propale usjeve.

MSGR. PAOLO BERTOLI, bivši tajnik papinske nuncijature u Beogradu, imenovan je apostolskim delegatom u Turskoj i ujedno naslovnim nadbiskupom Nikomedije. U nedjelju 11. svibnja kardinal msgr. Tisserand posvetio je msgra. Bertolia za biskupa u rimskoj crkvi Santa Maria in Campelli.

GODIŠNJA
PUTANJA ZEMLJE

Svaki od nas danas zna, da daljina Zemlje od Sunca iznaša okruglo 150 milijuna km, promjer putanje 300 milijuna km, a opseg godišnje staze oko Sunca 946 milijuna km. Taj put Zemlja izvrši u 365 dana, 5 sati, 48 minuta i 45 sekunda, ne uzevši, odnosno ne zakasnivši u svoju polaznu stanjou ni dio sekunde. Svake sekunde Zemlja prevali na svojoj stazi 29 km i 766 m (srednja brzina), a to se odrazuje u prividnom pomicanju Sunca od zapada na istok na krugu ekliptike i to dnevno prosječno za 1 stupanj.

Dokaza o gibanju Zemlje oko Sunca ima više. Mi ćemo navesti jedan.

Precizna motrenja pokazuju, da se pojedine zvijezde nekretnice pomiču u toku godine dana: opisuju male zatvorene putanje na nebeskoj kugli, koje imaju oblik kružnice ako se zvijezde nalaze u pravcu okomitom na ravnini ekliptike (u pravcu polova ekliptike), sve dugoljastije elipse što su zvijezde bliže ravnini ekliptike, a u samoj ravnini ekliptike prelaze ove putanje u pravu crtu. Ova su pomicanja međutim samo prividna: u stvari su posljedica promjena promatračeva položaja, ili Zemljina godišnjeg kretanja oko Sunca. Prividna putanja, koju zvijezda opisuje na nebeskom svodu, zove se p a r a l a k t i č k a p u t a n j a. Na osnovu polumjera godišnje paralaktičke putanje mogu se odrediti daljine zvijezda. Ti polumjeri, t. zv. g o d i š n j e p a r a l a k s e vrlo su mali kutovi, ni najveći među poznatim ne dostiže jednu kutnu sekundu (1"), a kod velike većine zvijezda je toliko malen, da se uopće ne može izmjeriti.

Kolišni je to kut, ovako si od prilike možeš predočiti: Pola milimetra debelu tglu objesi vertikalno o nit, pak se odmiči od nje. Kad si se odmakao 103 metra od igle, pomisli iz tvoga oka potegnute doglednice, koje debljinu igle dotiču s jedne i s druge strane, pa imaš kut od jedne sekunde.

Paralaktičko gibanje zvijezde je odraz gibanja Zemlje oko Sunca: kad gledamo zvijezdu vidimo je u jednoj određenoj točki nebeskog svoda (na pr. u blizini jedne neizmjerno daleke zvijezde), pa kad je opet gledamo nakon 6 mjeseci, t. j. kad je Zemlja na protivnoj strani svoje staze (300 milijuna km razlike) — vidimo istu zvijezdu u drugoj točki (na pr. nešto dalje od one neizmjerno daleke zvijezde). Slikoviti je primjer toj pojavi: ako gledamo desnim okom prema vrhu kažiprsta kod ispružene ruke — vidimo ga na određenom mjestu zida; kad pogledamo natim lijevim okom — vidimo kažiprst na drugom mjestu.

Ovom geometrijskom metodom mogu se mjeriti zvijezde koje su do 100 god. svjetlosti udaljene; pomicanja su vrlo malena tek dijelak kutne sekunde, ali dovoljno da se izračuna paralaksa (kut, pod kojim se sa zvijezde vidi polumjer zemaljske staze), i na temelju toga stvarna daljina zvijezde stajačte.

Zvijezda u tako velikoj daljini od Sunca, da je paralaksa njezina tek kut od jedne sekunde, daleka je od Sunca jednu z v i j e z d a n u d a l j i j i n u ili u novije vrijeme kažu također: 1 p a r s e k (kratica od riječi paralaksa i sekunda). U kilometre preračunano bilo bi to gotovo 31 bilijun km (3¼ god. svjetlosti)

No što da rečemo, kad nam astronomi kažu da, na čitavom nebu nema ni jedne zvijezde nekretnice, koja bi tako blizu bila Suncu i Zemlji. Najbliža sjajnija zvijezda A l f a C e n t a u r i ima paralaksu nešto manju od jedne sekunde, naime 0.76", dakle je od prilike daleka od nas 1 i četvrt zvjezdane daljine. Što je dalja zvijezda od nas, to je manja paralaksa.

Za vrijeme obilaženja Zemlje oko Sunca Zemljina je polukugla, koja je okrenuta od Sunca, uvijek u sjeni i tu vlada n o ć, dok se Zemljina polukugla okrenuta spram Sunca nalazi u svijetlosti i tu vlada d a n. Kako se Zemlja okreće oko svoje osi, jednom za 24 sata, to krajevi Zemlje sa svojim stanovnicima najzmjence dolaze u sv jetlu pa u tamnu stranu Zemljinu, proživljavajući svoje dane i noći.

Na čitavoj kugli nebeskoj može se prostim okom izbrojati oko 5000 zvijezda (do 6. prividne veličine), dok veliki teleskopi fotografskim putem mogu da snime okruglo 3.000.000.000 zvijezda (do 22. prividne veličine). Sve te zvijezde i mnoge milijarde još udaljenijih, koje se ne mogu brojati, pripadaju zvjezdanom sustavu Mliječnog puta ili po znanstvenom nazivu, Galaktičkom sustavu. Naše je Sunce sa svojim planetama jedna zvijezda između milijarde drugih zvijezda.

U ovom nepojmljivom obilju sunaca, u ovoj beskrajnosti prostora i beskrajnosti vremenskog zbivanja sve se zemaljska pretvara u ništa. Naše Sunce odnosi se prema ukupnom broju sunaca u sustavu Mliječnog Puta kao jedno slovo u ogromnoj biblioteci od 8.000 svezaka (po 250.000 slova), a naša je Zemlja nevidljivo zrnce praha u blizini tog slova. Astronomija nam pokazuje jasno, kako je čovjek sitan i prolazan tijelom, a velik duhom, kad može mjeriti i spoznati svemir, njegov red i veličanstvene zakone, kad može po tome spoznati i voljeti svoga Stvoritelja. Kako su duboko istinite i utješne riječi Spasiteljeve,, koji kaže: Duh je ono, što oživljava; tijelo ne koristi ništa. Riječi, koje vam ja rekoh, duh su i život. (Iv. 6,63).

Iz katoličkoga svije a

PROMOCIJA. Na Rim-katoličkom bogoslovskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu, dne 31. svibnja o. g., svečano su promovirani na čast doktora svetoga bogoslovlja velečasna gospoda: 1. G r e g o r Šime o Ljudevit, trećeredac iz Ksavera u Zagrebu; 2. Š a g i Janko o. Tomislav, kapucin iz Dubrave kod Zagreba i 3. K r a n j č i ć Stjepan, duhovnik kod čč. ss. u Leskovcu kod Zagreba. Najsrdačnije čestitamo!

O RAZVITKU KATOLIČKE CRKVE u Francuskoj govorio je nedavno u jednoj svojoj propovijedi francuski biskup msgr. Ancel. On je naglasio, da Crkva živi u Francuskoj u vrijeme dekristijanizacije, koja još uvijek nije završena. No u isto vrijeme, osobito posljednjih 50 godina, novi, svježi duh prostrujao je francuskim katoličizmom. No još uvijek s mnogim pitanjima francuski katolici nisu na čistu. Msgr. Ancel preporučio je francuskim intelektualcima da intenzivnije i ozbiljnije proučavaju socijalnu nauku Crkve i stav Crkve prema miru.

1.400 GODIŠNJICU svog osnivanja proslavila je u mjesecu ožujku ženska benediktinska opatija sv. Križa blizu Poitea-u u Francuskoj. Ovu je opatiju osnovala g. 552. francuska kraljica Radegunda, žena kralja Klotara. Od svog osnivanja ova opatija nije nikada bila zatvorena, što predstavlja veliku rijetkost u historiji katoličkih redova. Po svojoj kulturnoj ulozi, koju je ova opatija odigrala u Francuskoj, jedva da se s njome može mjeriti koja druga institucija u Francuskoj.

PRILIKOM svečanog otvaranja obnovljene katedrale sv. Stjepana u Beču, koja je tokom prošloga rata bila teško oštećena od zračnog bombardiranja, sv. Otac Papa je uputio radio poruku bečkim i austrijskim katolicima. Sv. Otac je govorio na njemačkom jeziku. Katedrala sv. Stjepana je otvorena svečanom pontifikalnom sv. Misom, koju je odslužio bečki kardinal nadbiskup msgr. Innitzer, a kojoj su prisustvovali uz mnoštvo vjernika predsjednik austrijske republike, svi članovi austrijske vlade, članovi bečkog diplomatskog kora te čitav austrijski episkopat.

Međunarodni pokret katoličkih intelektualaca održao je od 16. do 21. travnja u Salcburgu sastanak posvećen pravu roditelja na odgoj njihove djece. Kongresu su prisustvovali brojni katolički intelektualci iz Europe, Amerike i Azije. Na sastanku su doneseni zaključci, u kojima se kaže, da svaki katolički pokret mora izraditi i propagirati obiteljsku pedagogiju nadahnutu temeljnim idejama kršćanstva i upravljenu cjelovitom odgoju čovječje osobe u svim njenim duševnim, moralnim i intelektualnim vrednotama. Katolici moraju pronaći najbolji oblik obiteljske organizacije, koja bi proučavala potrebe obitelji i davala državi prijedloge za rješavanje onih pitanja, koja se odnose na obitelj. Katolici moraju učiniti sve napore, da se obitelj približi Kristu na svim poljima njene djelatnosti tako, da se u obitelji ostvari u potpunosti kršćanski život.

FRANCUSKI su katolici inicijativom katoličkog studentskog društva »Pax Romana« svečano proslavili »Dan Mira« dne 4. svibnja. Toga dana su se po francuskim crkvama održale posebne molitve za mir u svijetu, a osim toga francuski su katolici toga dana držali skupštine, na kojima se je raspravljalo o problemima svjetskoga mira.

POVODOM stupanja na snagu japanskog mirovnog ugovora sv. Otac je uputio poruku japanskom caru, u kojoj zaziva blagoslov Božji na japanski narod i njegovu budućnost.

SLIKA IZ AUDIJENCIJE KOD SV. OCA. Brojni hodočasnici čekaju u jednoj vatikanskoj dvorani dolazak Pape. U prvom se redu nalazi majka s dvoje djece, koje drži za ruke. Dječak, vrlo živ, uvjerava majku, da ima nešto vrlo važno reći sv. Ocu. Majka ga međutim ne shvaća ozbiljno. Svečanost susreta će dječaka smesti i on ne će moći ni riječi progovoriti. Tako majka misli.

Otvaraju se vrata. Ulaze najprije dostojanstvenici Papina dvora, a zatim se u jednostavnoj bijeloj haljini pojavljuje visoka, produhovljena osoba sv. Oca i, dok On svojim prodornim i vedrim očima promatra mnoštvo, nešto toplogа, svjetlogа i radosnoga obuzima srca prisutnih Pijo XII. upućuje zatim prisutnima nekoliko riječi pozdrava, ohrabrenja i poticaja, a zatim ih očinski blagosivlja.

Sretnici, koji se nalaze u prvim redovima, nastoje stisnuti ruke, koje On očinski pruža. I evo, među prvima se nalazi naš dječak. Njegova je volja jača od majčinih opomena. »Sveti Oče, — reče dječak s povjerljivom otvorenošću — kada budem velik, postat ću Papa.« »Oh! — lagano i s puno nježnosti odgovara sv. Otac — bijedni dječače!« Dječakove oči Ga gledaju nekako nepovjerljivo i začuđeno: »Zar dakle nije lijepo biti Papa?« »Ne, sine moj, nije kao što misliš«, glasio je odgovor. Naivni, mali sanjalica izgleda, da je već uvjeren. On je »čovjek« brzih odluka. »Onda ni ja ne želim biti Papa«, reče — i potraži zaklon u majčinu zagrljaju.

Oni koji su se nalazili u blizini, smiješili su se. Ali, iz Papinih riječi »Ne, sine moj, ne!« oni su mogli naslutiti, kako je teška i puna odgovornosti služba Kristova Namjesnika.

SVETI OTAC PAPA je 25. travnja primio u audijenciju hodočašće od nekoliko tisuća javnih i privatnih namještenika. Tom zgodom je sv. Otac održao govor, u kojemu je, između ostalog, rekao: »Odmah ćemo vam reći da nam je poznato teško ekonomsko stanje, u kojem se mnogi od vas, kao i mnogi drugi, nalaze. S iskrenim zadovoljstvom pozdravljamo svako poboljšanje, koje uspijete postići. Neka bude blagoslovljen svaki pametni i pošteni napor, koji će biti sposoban unapredit narodno gospodarstvo na taj način, da će postati moguće učiniti nove korake u poboljšanju životnih prilika svih onih, koji žive od svog svagdanjeg rada tako, da budu u stanju podmiriti potrebe svojih obitelji kao i dostojno i kršćanski uzgojiti svoju djecu.

Prakticirajte svoju vjeru, jačajte je, živite po njoj također i u javnom životu; otvoreno i iskrenom riječju i neustrašivim primjerom propovijedajte svoju vjeru svojoj djeci kao i svima onima s kojima dolazite u dodir. Vaš dom neka bude goruće svijetlo koje će sjati zgradi, u kojoj stanujete i cijelom vašem kraju. Nosite svjetlo tamo, gdje vlada tama; donosite ljubav tamo, gdje vlada mržnja; donosite mir tamo, gdje vlada luda i razdorna borba. Učinite sve moguće, da se uspostavi atmosfera svježine i čistoće tamo, gdje močvara nečistoće truje zrak. Također i u vaše urede unesite neustrašivost poštenje i ozbiljnost savjesnog ispunjavanja svojih dužnosti«.

SVETI OTAC PAPA je primio 29. travnja u svečanu audijenciju novog ambasadora republike Venezuele dr. Manuela Antonia Pulido Mendeza, koji je tom prilikom uručio sv. Ocu svoja akreditivna pisma. Dne 30. travnja sv. Otac je primio u svečanu audijenciju novog ambasadora austrijske republike Dr. Josepha Krippa.

NA »OTOKU SREĆE« u Oceaniji nedavno je bio zaređen za svećenika Vitol Folifenna, urođenik s istog otoka. On je izravni potomak plemena, kojega su pripadnici ubili sv. Petra Chanela, prvog mučenika Oceanije. Ovaj mladi svećenik je svoju prvu Misu namijenio kao naknadu za grijeh svoga plemena počinjen ubijstvom sv. Petra Chanela.

— **IZMEĐU CRNAČKOG SELA** Poto-Poto i grada Brazaville podignuta je velika katedrala sv. Ane, koja je duga 87, široka 45' i visoka 71 m. U ovoj katedrali postoji »Schola cantorum«, koja se sastoji od 2.500 crnih dječaka. Gđa. Barat-Pepper skladala je za ovaj zbor Misu za četiri mješovita glasa s pratnjom orgulja i »tam-tam« u jeziku Ubangua. Ova misa je s uspjehom bila izvođana u Parizu.

U PANAMI je blagoslovljena i započeta radom prva katolička radio emisiona postaja u ovoj zemlji. Preko msgra. Mont n. zamjenika u Vatikanskom Državnom tajništvu, Sv. Otac je za ovu prilku poslao svoj posebni blagoslov suradnicima ove radio postaje.

DVA PUTA KOJI VODE
u vječnost

I nitko me od vas ne pita: Kuda ideš? Iv. 16, 5.

Pet kilometara od južnog zida, koji je štitio Rim od neprijatelja, na Appijevoj cesti, koju je u četvrtom stoljeću pr. Krista počeo graditi Klaudije Appije, ima crkvica imenom: Quo Vadis?, Kuda ideš? Uz tu crkvicu povezala je predaja priču, prema kojoj je poljski romanopisac Sienkievicz prozvao svoj roman: Quo vadis? Predaja veli, da je apostol Petar, kad je rimski car Nero stao progoniti kršćane, nagovoren od kršćanske braće, umakao iz tamnice, u kojoj je već nekoliko mjeseci čamio, pa se uputio prema moru. Kad je već bio izvan Rima, sastao je, kaže priča, na mjestu gdje je kasnije ta crkvica sagrađena, Krista, koji je nosio na ramenima križ i otputio se bio u Rim. Začuđen upitao je Petar Gospodina: Quo vadis? Kuda ideš? Isus reče: Idem u Rim, da nanovo umrem na križu. Petar postiđen krenuo je iznova u Rim i tu je kasnije podnio za Krista mučeničku smrt.

U jednom od svojih djela ima Ksenofon, grčki historik, ovu priču:

Kad je Herkule dorastao i htio se posvetiti javnomu životu, našao se jednog dana na raskršću dvaju puteva. I nikako da se odluči, kojim će. Pred jednim i drugim putem stajale su žene i zvale su ga, da krene njihovim putem. Jedna se zvala Kakia, Zloća, druga Arete, Krepost. I reče mu ona prva: »Pođi mojim putem! Put je moj posut cvijećem i što ti zaželi srce, sve ćeš na njemu naći.« Herkule je upita: »A kuda vodi taj put?«, našto mu ona reče: »Ne pitaj! Dosta ćeš to rano saznati.«

Potom se Herkule okrenuo k onoj drugoj ženi, pa upita i nju: »Kuda vodi tvoj put?«, našto mu ona reče: »Što da ti kažem? Moj je put tegoban, ali ako ustraješ na njemu dovest će te do vratiju besmrtnosti i do vječne slave.« I Herkul je pošao tim putem i stekao je slavu i besmrtnost.

Isko su to priče, iz jedne i druge možemo mnogo naučiti. One nas upućuju na riječi Spasiteljeve: Široka su vrata i prostran je put, koji vodi u propast, i mnogo ih je, koji njime idu; a uska su vrata i tijesan je put, koji vodi u život i malo ih je, koji ga nalaze. (Sr. Mat. 7, 13, 14.)

Kad je mladić upitao Krista, što mu je činiti, da postigne život, da postane blaženstvo, rekao mu je Gospodin: »Ako hoćeš uljesti u život, drži zapovijedi: Poštuj oca i mater, ne kradi, ne čini preljube.« (Sr. Mat. 19, 16.). Put zapovijedi Božjih je uzak i tegotan i čovjek ne smije s njega skretati na lijevo ni na desno, a tko si ga proširuje i skreće s njega na lijevo i na desno, vodi ga taj sada široki put u propast. Sv. Efrem veli: »Korači su na širokom putu slatki i lagani, a na uskom su putu gorki i teški«. Iči uskim putem, koji vodi u život, traži veliko odricanje od čovjeka, zato i malo svijeta ide tim putem, dok je onaj drugi širok i pod nogu, ali vodi u propast.

SIGRID UNDSET, poznata norveška katolička knjževnica, izdala je nedavno djelo »K budućnosti«. U njemu opisuje svoj put kroz Rusiju sve do Vladivostoka, koji je ona prošla g. 1940., kada je za vrijeme rata pred Nijemcima napustila svoju domovinu i krenula u Sjedinjene države. Što je sve vidjela i doživjela, to je iskreno i neposredno napisala.

OBRAČENICI na katolicizam u Engleskoj prijašnjih su godina u glavnom dolazili iz redova vjernika anglikanske crkve. Zadnjih par godina se međutim opaža, da većina obraćenika na katolicizam u Engleskoj dolazi iz redova ljudi, koji su se priznavali nevjernicima. Podatke o ovome je objavio Sir Harold Hood u svojim interesantnim člancima o katolicizmu u Engleskoj, koji su odštampani u reviji »Catholic Who's Who«.

PAUL CLAUDEL, najveći sadašnji katolički pjesnik Francuske, još je uvijek vrlo aktivan usprkos svoje visoke starosti. Nedavno je izdao novo djelo »Ferveur«, a uskoro će mu izići i druga knjiga o proroku Isaiji. Claudel je nedavno održao i predavanje na proslavi 150 godišnjice rođenja pjesnika Victor Hugo-a. U svoje slobodno vrijeme Claudel radi na redakciji teksta svojih sebranih djela, a od literature čita samo Bibliju.

OGLASI

HARMONIUM — amerikanski sa 18 registara, dekorativni, širina 1.40 m, visina 2 m, prodaje se. Obavijest u Upravi lista.

Vlasnik i izdavač: Hrvatsko književno Društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. — Uređuje i za list odgovara: Dr. Franjo Grendžer, kanonik Zagreb, Kaptol 31. — Tisak tiskarnje »Narodne tiskare«, Zagreb, Masarykova ul. 23a. — Broj čekovnog računa uprave lista: 401-94 111. — Pojedini broj stoji 4.— din.